

LATVIJA
VALSTS AKADĒMISKAIS KORIS

29. Starptautiskais Garīgās mūzikas festivāls

10. SEPTEMBRIS / 20.00

RĪGAS DOMS

NOSLĒGUMA
KONCERTS

VASKAM 80

Valsts Akadēmiskais koris LATVIJA

Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris

Ilze Grēvele-Skaraine, soprāns

Diriģents **Jānis Liepiņš**

PĒTERIS VASKS (dzimis 1946. gada 16. aprīlī Aizputē) – viens no pasaulē pazīstamākajiem latviešu komponistiem, kuram allaž bijis ļoti svarīgi tikt saistītam ar Latvijas vārdu. Viņš joprojām ir vienīgais latviešu komponists, ar kuru līgumu par darbu regulāru izdošanu noslēgusi mūzikas izdevniecība *Schott Musik International*. Pētera Vaska mūzika pasaulē īpaši bieži sāka izskanēt 90–ajos gados, kam sekoja arvien vairāk jaundarbu pasūtījumu no pasaulē atzītiem mūziķiem, taču viņa rakstības maniere un stils nobrieda jau 80–ajos gados. Kopš tā laika komponista vārds visbiežāk izskan jaunās vienkāršības stilistikajā piederībā un viņa vēstījumu skaņumāslā nemainīgi veido latviešu tautas un visas cilvēces sāpes un cerības, tiekšanās uz gaismu un ticība patiesības objektīvajam veidolam. Pārī visam strāvo arī īpašs latviskais kods, kas gan nav burtiski meklējams tautas mūzikas citātos vai alūzijās, bet gan intonatīvajā kodolā un dzimtenes dabas noskaņu iedvesmojumā.

Par saturisko dziļumu un tā skanisko paudumu slavēts gan tuvienē, gan tālienē kā unikāls mūsdienu komponists, kura mūzika ir brīva gan no minimālistu bieži vien bezspēcīgās garlaicības, gan publiku izdabājošām tendencēm, kas mudinājušas daudzus skaņražus sajaukt iespējami vairāk izteiksmes veidu. Pēteris Vasks rada lielās dimensijās tveramu mūziku un ar pietāti attiecas pret laika aizplūstamību, netērējot laiku mazsvarīgajam. Tas sasaucas ar faktu, ka kompozīcijas pasaulē P. Vasks sevi pieteica jau kā pieredzējusi un nobriedusi personība – tikai pēc tam, kad jau bija ieguvis vienu augstāko izglītību mūzikā, absolvējot kontrabasa klasi Lietuvas Valsts konservatorijā (1970) un strādājot Latvijas un Lietuvas profesionālajos orķestros. Laikposms no 1973. līdz 1978. gadam aizrit kompozīcijas studijās Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijā pie prof. Valentīna Utkina, kad vairs negribas tik daudz nodoties jau apgūtu mūzikas valodas elementu un jaunrades tehnisko parametru slīpēšanai, bet iedziļināties mūzikas virszudējumos un runāt par patiesi būtisko. Tas izteikts vairāk nekā 30 simfoniskos darbos (toskait 3 simfonijās un 10 koncertos), ap 40 kameramūzikas opusos, skaņdarbos klavierēm un ērģelēm, kino mūzikā, kur skaitliskā priekšplānā izvirzās dokumentālais žanrs, kā arī tuvu pie 60 kora *a cappella* un vokāli simfoniskos darbos. Viņa kormūzikā bieži sastopamo aleatoriku Vasks izceļ kā cieņu pret katra kordziedātāja unikalitāti, dodot iespēju katram ievīt savu individuālo rokrakstu kopējā skaņdarba organizācijā.

Vairākas desmitgades Pēteris Vasks ir veltījis jauno mūziķu un komponistu skološanā. No 1978. līdz 1989. gadam strādājis par pedagogu mūzikas skolās Jelgavā, Zvejniekiemā un Salacgrīvā, un no 1989. līdz 2019. gadam bijis Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas kompozīcijas pasniedzējs, kur viņa audzēkņu vidū bija Ingmārs Zemzaris, Andris Dzenītis, Edgars Raginskis, Evija Skuķe, Platons Buravickis u. c. Par spilgtu radošo darbību komponists saņēmis balvas un pagodinājumus gan Latvijā, gan ārvalstīs, tostarp ir piekārtējs Lielās Mūzikas balvas ieguvējs, Triju Zvaigžņu ordeņa komandieris, bijis rezidējošais komponists festivālos Zviedrijā, Nīderlandē, Apvienotajā Karalistē, Vācijā, Šveicē un Austrālijā, un saņēmis MIDEM Kannu Klasiskās mūzikas balvu par savas mūzikas ieskaņojumiem. 2011. gadā dibinātā biedrība "Pētera Vaska fonds" sniedz nozīmīgu ieguldījumu Latvijas mūzikas un mākslas attīstībā kā vietēja mēroga, tā arī pasaules kultūras mantojuma kontekstā.

"Es ticu, ka jebkurš sirds asinīs dzimis skaņdarbs spēj pasaulē kaut nedaudz vairāk gaismas iedegt. Es ticu garīgās vertikāles esamībai un par to vēstīšu ik skaņdarbā līdz pēdējam elpas vilcienam." – Pēteris Vasks

Šai komponista jubilejas koncertprogrammai izvēlēti pēdējās piecās desmitgadēs tapuši opusi, kas apliecina ticības un dievišķās pašāvēības spēku – **"Mūsu tēvs"** (1991) jauktajam korim *a cappella*, **"Viatore"** (2001) stīgu orķestrim, **"Credo"** (2009) simfoniskajam orķestrim, **"Lūgšana mātei"** (1978) soprāna solo, korim un orķestrim, **"Laudate Dominum"** (2016) korim un lielam orķestrim, kā arī jaundarbs, kas koncertā piedzīvos pirmatskaņojumu – **"Ticība"** (2026) jauktajam korim un stīgu orķestrim.

"Mēs dzīvojam diezgan tumšā laikā. Neiecietība, naida – ļaunā, tautu, valstu, arī reliģiju starpā. Ideālu neesamība. Vērtību sistēmas ļodzīšanās, varbūt pat sabrukums. Ko darīt komponistam šādā laikā? Manuprāt, karstāk nekā jebkad vēstīt par harmonijas iespējamību, par ideālu esamību, par ticības un mīlestības spēku." – Pēteris Vasks

Pēteris Vasks / Mateja 6:9–13

MŪSU TĒVS DEBESĪS (mana tēva piemiņai)

Jauktajam korim *a cappella*

Mūsu Tēvs debesīs, svētīts lai top Tavs svētais vārds.

Lai nāk Tava valstība, Tavs prāts lai notiek kā Debesīs tā arī virs zemes.

Mūsu dienīšķo maizi dod mums šodien; Un piedodi mums mūsu parādus,
kā arī mēs piedodam saviem parādniekiem, Un neieved mūs kārdināšanā,
bet Atpestī mūs no ļauna. Jo Tev pieder Valstība un Spēks un Godība mūžīgi.
Āmen.

*Our Father in Heaven, Hallowed be Your name,
Your Kingdom come, Your will be done on earth as it is in heaven.
Give us today our daily bread, forgive us our sins
As we forgive those who sin against us,
Lead us not into temptation, but deliver us from evil.
For the kingdom, the power, and the glory are yours
now and for ever. Amen.*

Pēteris Vasks

VIATORE

Stīgu orķestrim

Pēteris Vasks

CREDO

simfoniskajam orķestrim

Pēteris Vasks / Imants Ziedonis

LŪGŠANA MĀTEI

Soprāna solo, korim un orķestrim

Solo: Ilze Grēvele-Skaraine

Miers mātes krūtīm, kuras bērnu zīdīs.
Miers mātes sirdij zem tām.
Miers tām, kas plauks, un miers tām, kas vītīs,
Un tām, kas paliks atmatā.
Miers tām, kam nav vēl,
Bet kurām būs.
Un miers tām, kam ir jau doti.
Un miers tām, kas nesagaidīja pasaulē mūs,
Bet kuras gaidīja ļoti.

Prayer for a Mother

*Peace to the mother's breasts,
Where the child will nurse.
Peace to the mother's heart under them.
Peace to those who will blossom, peace to those who will wither,
And to those who will remain barren.
Peace to those who do not yet have but will.
And peace to those who have already received.
Peace to those who did not meet us in the world.
But very much waited and believed.*

(English translation: Amanda Zaeska)

Pēteris Vasks / Leonīds Breikšs

TICĪBA

stīgu orķestrim un jauktajam korim

Tavās rokās ir sākums un beigas,
Tavās rokās ir alga un sods,
Un es mierīgi eju bez steigas,
Jo šī ticība mieru man dod.

Visu nevar ne iedomas, spējas.
Visu nespēj ne griba, ne prāts,
Krāšņi aug tikai tas, ko Tu sēji,
Tikai tāds, kuram blakus Tu nāc.

Pēteris Vasks / 117. psalma teksts

LAUDATE DOMINUM

jauktajam korim un lielam orķestrim

*Laudate Dominum,
Aleluia!*

Slavējiet Kungu,
Aleluia!

ILZE GRĒVELE-SKARAINĒ – soprāns, viena no vadošajām baroka mūzikas solistēm Latvijā, aktīvi darbojas arī operas un kameramūzikas žanrā. Absolvējusi Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju, iegūstot maģistra grādu senās mūzikas dziedāšanā un operdziedāšanā, kā arī pilnveidojusies Hāgas Karaliskajā konservatorijā un Lietuvas Mūzikas un teātra akadēmijā. Koncertējusi Latvijā un daudzviet Eiropā, sadarbojoties ar Latvijas Radio kori, Valsts Akadēmisko kori "Latvija", Liepājas Simfonisko orķestri, orķestri "Rīga" u.c. Cieša sadarbība izveidojusies ar Baltijas valstu baroka mūzikas pārstāvjiem, veidojot koncertprogrammas, kā arī vairākus gadus Ilze bijusi *EEEMerging* programmas rezidences Senās mūzikas ansamblja *Le Voci delle Grazie* (Nīderlande) soliste. Ilze ir starptautiskā operdziedātāju konkursa *A. Scarlatti Youth competition 2024 Grand Prix* ieguvēja (Lietuva), konkursa *Belvedere 2022* fināliste, Alīdas Vānes jauno operdziedātāju konkursa laureāte (2019), konkursa "Ineses Galantes talanti" uzvarētāja (2018). 2019. gadā Ilze debitējusi Barbaras lomā Riharda Dubras operas "Suitu sāga" pasaules pirmizrādē, kā arī bijusi Lielās mūzikas balvas nominante. 2023. gadā spoži sevi apliecinājusi Zigmara Liepiņa operas "Parīzes Dievmātes katedrāle" koncertiestudējumā, atveidojot Esmeraldu. 2025. gadā Latvijas Nacionālajā operā debitējusi Vitidžes lomā Georga Frīdriha Hendeļa operā "Flavio, langobardu ķēniņš".

JĀNIS LIEPIŅŠ (1988) – diriģents, Manheimas Nacionālā teātra pirmais kapelmeistars (kopš 2019. gada). Ieguvis bakalaura grādu kora un orķestra diriģēšanā Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā, studējis Berlīnes Mākslu universitātē ERASMUS programmas ietvaros, kā arī piedalījies Kolina Metersa (*Colin Metters*) un Luca Kēlera (*Lutz Köhler*) meistarklasēs. Studiju laikā Liepiņš uzvarējis Teodora Reitera kora diriģēšanas konkursā (2007) un 5. kora diriģēšanas konkursā *Towards Polyphony* Polijā (2008). Jānis Liepiņš no 2012. līdz 2018. gadam bija jauniešu kora "Kamēr..." mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents. Viņa sasniegumi tika īpaši novērtēti 2013. gadā, piešķirot Lielo mūzikas balvu kategorijā "Gada jaunais mākslinieks". Sākot 2014./2015. gada sezonu, Jānis Liepiņš ir diriģents Latvijas Nacionālajā operā un baletā, kur diriģējis repertuāra izrādes, tostarp P. Čaikovska operu "Jevgeņijs Onegins", R. Vāgnera operu "Klīstošais holandiecis" un S. Prokofjeva baletu "Romeo un Džuljeta". Tāpat viņš ir bijis muzikālais vadītājs vairākiem LNOB iestudējumiem, tostarp Ž. Bizē operai "Karmenai", J. Štrausa operetei "Sīkspārnis", A. Glazunova baletam "Raimondai" un I. Stravinska operai "Izvirtības hronikai". Liepiņš regulāri uzstājas kopā ar Latvijas profesionālajiem orķestriem, ir sadarbojies ar Taipejas Filharmonijas jauniešu orķestri, *Deutsche Oper am Rhein* orķestri, Kemnicas teātra orķestri, Hāgenes teātra orķestri, Oldenburgas Valsts orķestri, Virtembergas Filharmonijas orķestri un Madrides *Orquesta Clásica Santa Cecilia*.

Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris izveidots 1926. gadā kā Rīgas Radiofona orķestris un 2025. gada septembrī aizsāka savu 100. sezonu.

No 2013. līdz 2021. gadam LNSO mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents bija Andris Poga, bet 2022. gada maijā šajā amatā uz trim koncertsezonām (ieskaitot 2024/2025) stājās somis Tarmo Peltokoski. Sadarbībā spoži atskaņoti Vāgnera, Sibēliusa, Mālera, Šostakoviča un citu komponistu opusi.

Kopš 2017. gada LNSO Goda diriģents ir Vasilis Sinaiskis (galvenais diriģents no 1975. līdz 1987. gadam), savukārt kopš 2021. gada rudens orķestra galvenās viesdiriģentes statusā ir Kristīna Poska.

Bagātīga pieredze koncertos Latvijā un ārzemēs orķestrim bijusi ar izciliem viesdiriģentiem un solistiem, starp nesenākajiem skatuves partneriem minot maestro Marisu Jansonu, Žanu Klodu Kazadesī, Vladimiru Fedosejevu, Olari Eltsu, Maksimu Jemeljaničevu, vijolniekus Baibu Skridi un Peteru Franku Cimmermanu, akordeonisti Kseniju Sidorovu, ērģelniecei Ivetu Apkalnu un daudzus citus.

99. sezonā pirmo reizi orķestra vēsturē tika izraudzīta LNSO rezidējošā māksliniece – Berlīnes filharmonijas orķestra bijusī koncertmeistare, izcilā latviešu vijolniece Vineta Sareika. Nākamajā sezonā viņai sekoja čelliste Kristīne Blaumane, bet 2026./2027. gada sezonā viņām pievienosies ērģelniece Iveta Apkalna.

Savukārt LNSO rezidējošie komponisti bijuši Gundega Šmite, Linda Leimane, Andris Dzenītis, Kristis Auznieks, Ēriks Ešenvalds, Arturs Maskats un Pēteris Vasks. 2026./2027. gada sezonā LNSO rezidējošā komponiste ir Ilona Breģe. Orķestris regulāri pasūtina jaundarbus arī citiem komponistiem un ar gandarījumu piedalās pirmatskaņojumos un ierakstos.

Blakus simfoniskās un vokāli-simfoniskās daiļrades lasījumiem būtisks LNSO darbības virziens ir bērnu un jauniešu auditorijai veltīti mūzikas notikumi – koncertizrāžu cikls "Lenesons" un multimediju koncertu cikls "Simfoniskais hits ar Goran Gora", kā arī citi, nereti starpdisciplināri muzikāli projekti.

LNSO mūziķi darbojas dažādos kameransambļos un katru sezonu tiek piedāvāti vairāki koncerti, kas apvienoti LNSO kameramūzikas ciklā.

Kopš 2015. gada LNSO vasaras nogalēs Latvijas reģionālajās koncertzālēs rīko festivālu ģimenei un draugiem "LNSO vasarnīca".

Tekstu sagatavoja Elīna Selga
Makets: Līga Štrausa

Koncerta tiešraidi un
ierakstu nodrošina

Valsts Akadēmiskais koris LATVIJA
www.koris.lv
www.sgmf.lv